

МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ ПРОКУРОРІВ

СТАНДАРТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ВИКЛАД ОСНОВНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ТА ПРАВ ПРОКУРОРІВ, ПРИЙНЯТИХ МІЖНАРОДНОЮ АСОЦІАЦІЄЮ ПРОКУРОРІВ ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЬОГО КВІТНЯ 1999 Р.

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, що цілі Міжнародної Асоціації Прокурорів викладені в Статті 2.3 її Конституції та включають в себе сприяння справедливому, ефективному, безпристрасному та кваліфікованому кримінальному переслідуванню злочинів, а також наближення до високих стандартів та принципів в управлінні кримінальним судочинством;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, що Організація Об'єднаних Націй, на її Восьмому Конгресі з Попередження Злочинності та Поводженню з Правопорушниками, який проходив у Гавані, Куба, в 1990, прийняла Основоположні Принципи про Роль Прокурорів;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, що Співтовариство націй оголосило про права та свободи всіх людей у Всесвітній Декларації Організації Об'єднаних Націй про Права Людини та у подальших міжнародних договорах, конвенціях й інших документах;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, що суспільству необхідно бути впевненим у чесності системи кримінального судочинства;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, що всі прокурори відіграють вирішальну роль в управлінні кримінальним судочинством;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, що ступінь участі прокурорів, за наявності такого, на стадії розслідування змінюється від однієї юрисдикції до іншої;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, що здійснення прокурорських повноважень є важливим і серйозним обов'язком;

І БЕРУЧИ ДО УВАГИ, що така діяльність повинна бути, наскільки це можливо, відкритою, сумісною з правами особистості, відображати необхідність не піддавати жертв повторному переслідуванню та проводитись об'єктивним і безпристрасним способом;

ТОМУ Міжнародна Асоціація Прокурорів приймає наступне, як утвердження норм професійної поведінки для всіх Прокурорів та їх необхідних прав і обов'язків;

1. ПРОФЕСІЙНА ПОВЕДІНКА

Прокурори повинні:

- a) повсякчасно підтримувати честь і гідність своєї професії;
- b) завжди поводитись професійно, дотримуючись законів, а також правил і етичних норм своєї професії;
- c) постійно дотримуватись найвищих стандартів чесності та старанності;
- d) завжди бути добре поінформованими і стежити за змінами у законодавстві, що мають відношення до їхньої діяльності;
- e) прагнути бути послідовними, незалежними та неупередженими;
- f) завжди захищати право обвинуваченої особи на справедливий судовий розгляд, і, зокрема, переконуватись, що свідчення на користь обвинуваченого відбувається згідно закону та вимог до справедливого судового розгляду;
- g) завжди служити громадським інтересам та захищати їх;
- h) поважати, захищати і відстоювати загальні принципи людської гідності і права людини.

2. НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Застосування влади обвинувачення, якщо це дозволено окремою юрисдикцією, повинно відбуватись незалежно і не піддаватися політичному впливу.

Якщо органи мають право давати загальні чи особливі вказівки прокурорам, то такі вказівки повинні бути :

прозорими;

узгоджені із законною владою;

відповідати встановленим нормам для забезпечення дійсності і розуміння прокурорської незалежності.

Будь-яке право органів, що не відносяться до органів прокуратури, давати вказівки щодо порушення кримінальної справи, або припиняти провадження у законно порушеній справі, повинно здійснюватись у такий спосіб.

3. НЕУПЕРЕДЖЕНІСТЬ

Прокурори повинні виконувати свої обов'язки, не керуючись страхом, уподобаннями чи упередженнями. Зокрема, вони повинні:

- a) виконувати свою роботу неупереджено;
- b) не піддаватися впливу інтересів окремих осіб або груп осіб, а також тискові громади чи ЗМІ, а повинні брати до уваги лише громадські інтереси;
- c) діяти об'єктивно;
- d) брати до уваги всі обставини, що стосуються справи, незалежно від того, свідчать вони на користь чи проти підозрюваного;
- e) відповідно до місцевого законодавства або вимог до справедливого судового розгляду, переконатись, що поставлені всі необхідні та закономірні питання, і оголосити, чи мають вони відношення до вини чи невинності підозрюваного;

завжди шукати істину і допомагати суду віднайти істину і здійснювати судочинство і відправляти правосуддя між громадськістю, постраждалим і обвинуваченим, відповідно до законодавства і принципів справедливості.

4. РОЛЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

4.1 Прокурори повинні виконувати свої обов'язки чесно, послідовно і оперативно.

4.2 Прокурори повинні відігравати активну роль у кримінальному судочинстві як

викладено нижче:

- a) будучи уповноваженими законом чи практикою брати участь у розслідуванні справи, чи застосовувати владу над поліцією чи іншими слідчими органами, вони повинні робити це об'єктивно, неупереджено і професійно;
- b) здійснюючи нагляд над розслідуванням злочину, вони повинні переконатися, що слідчі служби дотримуються судових приписів і не порушують основних прав людини;
- c) при наданні консультації, вони повинні бути неупередженими і об'єктивними;
- d) при порушенні кримінальної справи, розглядати її лише при наявності достатньої кількості доказів, які можна вважати надійним і прийнятним, і припиняти розгляд при відсутності таких доказів;
- e) протягом усього судового процесу, справу слід розглядати суворо, але

справедливо, не виходячи за рамки доказів;

- f) якщо, відповідно до місцевих законодавства і практики, вони виконують функцію нагляду за виконанням вироків суду чи виконують інші функції, що не відносяться до функцій прокуратури, вони завжди повинні діяти в громадських інтересах.

4.3 Прокурори, окрім вищезазначеного, повинні:

- a) зберігати професійну таємницю;
- b) відповідно до місцевого законодавства і вимог до справедливого судочинства, враховувати точку зору, законні інтереси і можливі наслідки для постраждалих і свідків, якщо це стосується, чи може стосуватися, їхніх особистих інтересів, і переконатися, що постраждалим і свідкам роз'яснено їхні права; а також переконатись, що стороні, яка програла, відомо про право звернутися до органу/суду вищої інстанції, якщо це можливо;
- c) захищати права обвинуваченого у взаємодії з судом та іншими органами;
- d) повідомляти обвинуваченому преюдиціальну та сприятливу інформацію, що його стосується, швидко як тільки можливо, відповідно до законодавства і вимог до справедливого судочинства;
- e) перевіряти отримані докази, щоб переконатися що вони були отримані правовим чи конституційним шляхом;
- f) відмовлятися приймати докази, якщо є підстави вважати, що вони були отримані з використанням протизаконних методів, які являють собою грубе порушення прав підозрюваного, і в особливості методів, які являють собою тортури або жорстоке поводження;
- g) переконуватись, що відповідних заходів вжито щодо тих, хто несе відповідальність за застосування таких методів;
- h) відповідно до місцевого законодавства і вимог до справедливого судочинства, розглянути можливість відмови від обвинувачення, припинення справи провадженням умовно чи безумовно чи виключення справ, особливо тих, що стосуються неповнолітніх, з юрисдикції кримінальних судів і передачі до спеціальної юрисдикції, із врахуванням прав підозрюваних і постраждалих, якщо такі дії є припустимими.

5. СПІВПРАЦЯ

З метою забезпечення справедливості й дієвості обвинувачення, прокурори повинні:

- a) співпрацювати з міліцією, судами, юристами, адвокатами та державними захисниками, як на національному, так і на міжнародному рівні; а також
- b) надавати допомогу прокурорським службам та колегам з інших органів, згідно із законодавством і в дусі взаємної співпраці.

6. ПОВНОВАЖЕННЯ

З метою забезпечення виконання прокурорами їхніх професійних обов'язків незалежно і у відповідності з наведеними стандартами, прокурори повинні буди захищені урядом від свавільних дій. Загалом, вони повинні мати право:

- a) виконувати свої професійні обов'язки без примусу, перешкоджання, переслідування, неправомірного втручання або безпідставного притягнення до цивільної, кримінальної чи іншої відповідальності;
- b) разом зі своїми родинами перебувати під фізичним захистом влади на випадок загрози особистій безпеці, пов'язаної з добросовісним виконанням ними своїх обов'язків;
- c) на нормальні умови праці і достатню винагороду, співмірну з тією важливою роллю, яку вони виконують, і захист від свавільного урізання зарплат та пільг;
- d) на справедливий і регламентований термін повноважень, пенсію і вік виходу на пенсію, відповідно до умов прийому на роботу чи, в окремих випадках, обрання;
- e) на працевлаштування і просування по службі, що засноване на об'єктивних показниках, зокрема, професійній кваліфікації, здібності, добросовісності, досягненнях та досвіді, яке відбувається через справедливу і неупереджену процедуру;
- f) на невідкладні і справедливі слухання, що засновані на законодавчих чи правових нормах, якщо застосування дисциплінарних мір викликано скаргами, що інкримінують дію, яка виходить за межі відповідних професійних норм;
- g) на об'єктивну оцінку і рішення у дисциплінарних слуханнях;
- h) створювати і вступати до професійних об'єднань чи інших організацій для представництва своїх інтересів, проведення професійної підготовки і для захисту свого статусу; а також
- i) на звільнення від виконання протиправних наказів, чи наказів, що суперечать професійним стандартам або етичним нормам.